

Socialdepartementet

Växjö kommuns yttrande över remiss av promemorian Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst (Ds 2023:15)

Kommunstyrelsen har i § 320/2024 beslutat att lämna följande yttrande över remissen.

Yttrande

Växjö kommun instämmer i förslaget till regelverk för socialtjänstdataregister och delar i huvudsak de överväganden och bedömningar som gjorts. Växjö kommun lämnar dock följande synpunkter:

För att nå målet att registret blir en del i att skapa en kunskapsbaserad socialtjänst i enlighet med nya SoL krävs betydligt större tydlighet och ett stort nationellt stöd i tidigt skede för att skapa struktur och genomförbarhet, samt med hur kommunerna ska kunna använda registret. Viktiga områden för ett samlat stöd kan innefatta kunskap, arbetssätt och kultur samt kravställningen mot leverantörer av socialadministrativa verksamhetssystem.

Insamlingen av data kommer i första hand att bli likvärdig för insatser som de flesta kommuner väljer att inte erbjuda genom förenklad biståndsbedömning. Möjligheten att kombinera statistik om insatser som erbjudits efter förenklad biståndshandläggning med uppgifterna i Socialtjänstdataregistret kommer sannolikt ha ett stort värde, i synnerhet inom äldreomsorgen. Ett lämpligt alternativ för insamling av data om insatser som ofta erbjuds efter förenklad handläggning kan vara ett nationellt kvalitetsregister där inrapporterade uppgifter om exempelvis serviceinsatser, trygghetslarm och matdistribution struktureras på ett sätt som blir kompatibelt med socialtjänstdataregistret.

Då rapportering av måluppfyllelse kan visa sig svår genomförbar bör förslag tas fram på vilken data som ändå kan användas för att mäta hur verkansfulla och effektiva olika insatser är.

Information som samlas in från genomförandeplaner i omsorgen om äldre och funktionshindrade, i synnerhet aktiviteter, bör begränsas till övergripande och lättförståeliga kategorier. Att införa kvalitetssäkrade och språkligt standardiserade genomförandeplaner i omsorgsverksamhet kan väntas bli en långvarig utmaning då arbetet kommer vara riktat mot en mycket stor yrkesgrupp inom vilken det finns stora kunskapsskillnader. Mer detaljerade beskrivningar riskerar därför att behäfta statistiken med otydlig eller felaktig information.

Av de skäl som anförs i promemorian ställer sig kommunen bakom bedömningen att kommunerna inte bör få elektronisk åtkomst till sina inrapporterade uppgifter i socialtjänstdataregistret. Mot bakgrund av detta vill dock kommunen samtidigt betona vikten av att genomföra förslaget att Socialstyrelsen ges i uppdrag att löpande tillgängliggöra lokala statistiska underlag som riktas mot kommunerna.

I promemorian föreslås ett samlat regelverk för socialtjänstdataregister. Lagen kompletterar dataskyddsförordningen och omfattar Socialstyrelsens personuppgiftsbehandling i ett specifikt socialtjänstdataregister. Syftet är att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för fortsatt utveckling av en kunskapsbaserad socialtjänst.

Redan i dag samlas en del uppgifter in till olika socialtjänstrelaterade register. Dessa är dock i stor utsträckning mängdbaserade och frivilliga för kommunerna att rapportera till, vilket är begränsande både sett till statistikens tillförlitlighet samt vad för typ av analyser som kan genomföras. Förslaget innebär att Socialstyrelsen i stället får förutsättningar att samla in vissa typer av personnummerbaserade uppgifter i syfte att på aggregerad nivå sammanställa nationell statistik för socialtjänsten. Både offentliga och privata aktörer föreslås vara skyldiga att rapportera in dessa uppgifter. Trots att kommunerna för den lokala systematiska uppföljningen kan ha ett behov av elektronisk tillgång till de egna inrapporterade uppgifterna, föreslås att kommunerna inte ska ges sådan åtkomst. Detta med hänvisning till de integritetsrisker det skulle innebära.

Växjö kommun instämmer i förslaget till regelverk för socialtjänstdataregister samt delar de överväganden och bedömningar som gjorts. Växjö kommun önskar dock understryka följande:

För kommunens del innebär uppgiftsskyldigheten tillsammans med skiftet till personnummerbaserade uppgifter ett omfattande

omställningsarbete. Detta både sett till hur sådana uppgifter ska dokumenteras på ett systematiskt vis samt hur uppgifterna ska kunna exporteras från de aktuella verksamhetssystemen på ett effektivt och tillförlitligt sätt. Kommunen vill därför understryka behovet av stöd i båda dessa delar.

Att kommunerna inte föreslås få elektronisk åtkomst till sina egna inrapporterade uppgifter i socialtjänstdataregistret är förvisso rimligt sett ur ett integritetsperspektiv. Samtidigt skulle tillgången till dessa uppgifter, samlade på ett ställe, vara oerhört värdefullt för den egna lokala systematiska uppföljningen. Tills det att de verksamhetssystem som finns tillgängliga för socialtjänsten kan erbjuda exportering av uppgifterna på ett sätt som även möjliggör för lokal systematisk uppföljning, ställer dig kommunen därför bakom förslaget att Socialstyrelsen dessutom ges i uppdrag att löpande tillgängliggöra lokala statistiska underlag som riktas mot kommunerna. Detta skulle även vara fördelaktigt för de kommuner som saknar den kompetens som krävs för att på egen hand sammanställa sådana statistiska underlag